

Listina základních práv a svobod

Listina základních práv a svobod- účinnosti nabyla 1.1.1993

- ▶ je součástí ústavního pořádku České republiky
(ústavní zákon)
- ▶ platí pro všechny bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, náboženství ...

Důležitost v občanské společnosti

Svoboda projevu

právo šířit informace **patří k nejvýznamnějším svobodám** v demokratické společnosti.

svoboda vytváří základ úpravy politických práv,

bez možnosti vyjádřit svůj názor jsou všechna politická práva bezcenná.

CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD

- ▶ nezadatelnost
- ▶ nezcizitelnost
- ▶ nepromlčitelnost
- ▶ nezrušitelnost základních práv a svobod

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné

(čl.1 LZPS).

ČLENĚNÍ ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD V LZPS

Preambule

- ▶ Hlava 1 Obecná ustanovení
- ▶ Hlava 2 Lidská práva a základní svobody
  - Základní lidská práva a svobody
  - Politická práva
- ▶ Hlava 3 Práva národnostních a etnických menšin
- ▶ Hlava 4 Hospodářská, sociální a kulturní práva
- ▶ Hlava 5 Právo na soudní a jinou právní ochranu
- ▶ Hlava 6 Ustanovení společná

Obecně o LZPS

Stát je založen na demokratických hodnotách
nesmí se vázat ani na výlučnou ideologii, ani na náboženské vyznání.

Státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.

Každý může činit, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá.

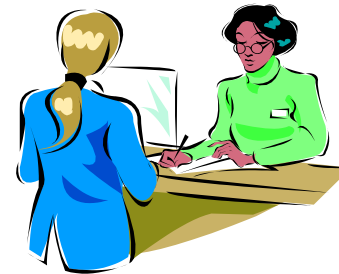
Listina základních práv a svobod

Každý má právo na život. **Lidský život je hoden ochrany již před narozením**

- ▶ Nikdo nesmí být zbaven života
- ▶ Trest smrti se nepřipouští
- ▶ Nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena
- ▶ Osobní svoboda je zaručena

Základní svoboda člověka a občana je

- ▶ svoboda pohybu a pobytu
- ▶ myšlení,
- ▶ svědomí a náboženského vyznání,
- ▶ vědeckého bádání a umělecké tvorby

Základní právo člověka a občana je

- ▶ právo **vlastnit majetek** a dědit jej
- ▶ všem druhům vlastnictví se poskytují stejná **zákonná ochrana**.
- ▶ omezení jen na základě zákona a v jeho mezích (finanční náhrada je zaručena)

Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo má stejný zákonný obsah a ochranu.

Dědění se zaručuje.

Zákon může stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České republice.

Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých, nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí.

Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

Daně a poplatky lze ukládat jen na základě zákona.

Povinnosti mohou být ukládány na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.

Meze základních práv a svobod mohou být **upraveny pouze zákonem.**

Zákonná omezení základních práv a svobod platí stejně pro všechny případy.

Při omezení základních práv a svobod **musí být šetřena jejich podstata a smysl.** Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena.

Listina základních práv a svobod

Práva národnostních a etnických menšin

- ▶ právo na vzdělání v jejich jazyce
- ▶ právo užívat jejich jazyka v úředním styku
- ▶ právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin

politická práva

- ▶ **svoboda projevu a právo na informace**
- ▶ **petiční právo,**

právo obracet se na státní orgány,
územní samosprávy
se žádostmi, návrhy, peticí

Listina základních práv a svobod

Hospodářská, sociální a kulturní práva

Právo na svobodnou volbu povolání

Právo podnikat

Právo na spravedlivou odměnu za práci

Právo na ochranu zdraví

Právo na vzdělání

Právo na příznivé životní prostředí

Za spáchané trestné činy může soud uložit pouze tresty:

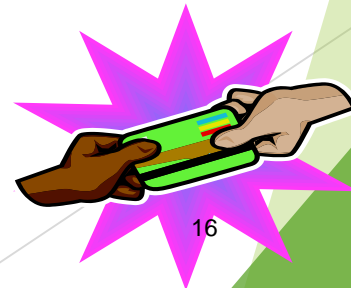
- ▶ odnětí svobody,
- ▶ ztrátu čestných titulů a vyznamenání,
- ▶ ztrátu vojenské hodnosti,
- ▶ zákaz činnosti,
- ▶ propadnutí majetku,
- ▶ peněžitý trest,
- ▶ propadnutí věci,
- ▶ vyhoštění,
- ▶ zákaz pobytu,
- ▶ trest obecně prospěšných prací.

Listina základních práv a svobod

V řízení před soudem či jiným orgánem jsou si **všichni účastníci rovni.**

Každý může jednat ve svém mateřském jazyku a má právo na tlumočníka.

Právo

**na náhradu škody způsobenou
nezákonným rozhodnutím soudu,
správního orgánu**

**na právní pomoc v řízení před
soudem**

**na projednání věci podle zásad
soudního řízení**

Okruhy ke zkoušce

- ▶ Státní moc lze uplatňovat pouze v případech.....
- ▶ Uveďte některé z práv a svobod „Listiny“
- ▶ Co podle Vašeho názoru znamená pojem „zákonná ochrana“
- ▶ Vyvlastnit majetek lze pouze.....
- ▶ Uveďte jedno právo **národnostních a etnických menšin**
- ▶ Jaké je Vaše politické právo
- ▶ Před kterým orgánem se můžete **domáhat se spravedlivého procesu?**